

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Agens De Rebus Ecclesiæ Sacris, & profanis, earumque usu, acquisitione,
conservatione, & alienatione

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 2. De conditionibus requisitis ad præscriptionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61834)

alia longi, alia longissimi temporis. Brevis est triū, aut 4. annorū. Longi decem annorum inter præsentēs, & viginti annorum inter abfentes. Dicuntur autem præsentēs, qui in eadem Provincia existunt, aut melius hodie, qui in eadem civitate, ut notat *Gloss in l. cum in longi C. de præscript. longi temp.* quia sicut olim Provinciarum, ita nunc singulæ civitates suis legibus, & peculiari administratione reguntur. Temporis longissimi est 30. aut 40. annorum. Possēt etiam dividi secundum res aut bona, quorum dominia mutantur, sed nimia eorum varietas non admittit. Saxones autem duas tantum species agnoscunt, quarum altera annalis est, & aliquot dierum, pro rebus mobilibus: altera ad res immobiles, & incorporales pertinet annorum 30. & aliquot mensium. *Schneiderv. l. 41. ff. 11. 3.*

§. II.

De conditionibus ad præscriptionem necessariis.

I. AD præscriptionem vulgò quatuor conditiones exiguntur, supposita nimirum capacitate activa personæ, & passivæ rei, quod pro quinta ponitur à *Bona. To. 2 p. 418.* Prima conditio est possessio. Secunda bona fides. Tertia titulus. Quarta tempus à lege præscriptum. *Offic. n. 1. & 6. Silv. V. præscript. Zerola & alii Summ. eod. Barb. in tit. de præscr. init.* Necessariam esse possessionem, aut quasi possessionem civilem intelligi, patet ex *c. causam qua. 7. & c. cum olim. 18. de præscript. Instit. eod. §. 1. l. sine ff. de usurpation. & præsc.* ubi clarè. Sine possessione usucapio contingere non potest: intellige, ut præscri-

bens sibi non alteri possideat *c. si quis qui. 15. h. t.* ad eò ut tantum præscriptum, quantum possessum est, dicatur. Et possessio continua sit. *l. 3. & l. nunquam 31. §. 1. ff. eod.* ita ut ante tempus definitum nullo momento interrumpatur. *c. illud 8. c. auditio 15. hoc tit. l. naturaliter §. ff. eod.* Si interrupta fuerit, sive per naturalem interruptionem, quæ extinctione possessionis contingit, sive per civilem, quam litis contestatio, & citatio parit. *l. cit. naturaliter l. nemo C. de acquir. poss.* Usucapio effectum sortiri non potest. Continuat autem possessio etiam in pluribus & diversis personis, quæ cum bona fide sibi invicem succedunt. *l. un. ci. si. C. de usucap. transfor. Azor 111. l. 1. c. 17. Molin. Disp. 60. V. Vesenbec. l. 41. ff. c. 3. Tuschus Concl. 532.*

II. Requiritur secundo loco Bona fides, id est, credulitas, seu persuasio qua quis prudenter credit, & persuadet sibi rem esse suam, aut saltem non esse alienam, ut si putet, eum, à quo accepit, fuisse Dominum, cum non esset, vel jus transferendi habuisse. *l. Bona fidei ff. de verb. signif. c. Mala fidei possessor. de Reg. iur. in 6.* in cuius Regule expositione diximus, ad eò necessariam esse conditionem hanc, ut non tantum lub inchoata possessionis initium, sed totius temporis lapsu in bona fide esse debeat absque ulla interruptione, & notitia contraria, qua in re Jus Civile à Canonico correctum sit. *Valent. III. D. §. 9. 6. pun. §. §. quarta conditio.* & secundum hanc Canonum dispositionem judicari in Camera Spirensi, teste *Andr. Gaill. l. 2. obs. l. 2. §. 8. num. 10.* DIXI prudenter credendum esse. Nam persuasio ex ignorantia crassa aut prava cupiditate nata, bonæ fidei nomen non meretur.
Nec

Nec iuris manifesti error excusat, ut si cōtractum Usurarium feceris, rem quasi donatam à prodigo, pupillo, vel religioso accipias. *l. iuris. & l. error. ff. de in. & fa. ign.* quamvis eiusmodi error sufficere aliquando possit ad præscribendos alicuius rei fructus. *Nav. l. i. conf. 6. tit. de off. iud. l. sed et si s. scire ff. de petit. hered.* Nam qui circa fructus errat, non iuris, sed facti ignorantia laborare videtur, existimando, se ex re sua fructus capere: quam facti ignorantiam ad præscribendum prodesse ex *l. iuris & di. l. Error. pater. Silv. V. Præscriptio §. 4. Armilla n. 4. Mol. disp. 64. Medina q. 17. Less. c. 6. D. 5. Fill. tr. 31. c. 8 num. 189. Soto l. 4. de iust. q. 5 art. 4. Connanus l. 3. c. 13 n. 1. & 2.*

III. Quod titulum attinet, præsumptus sufficit, qui tamen verus esse credatur ab eo, qui rem possidet. Talis enim titulus censetur habilem illum reddere ad inchoandam, & continuandam præscriptionem. Quocirca nunc pro emptore, nunc pro legato, nunc pro dote, nunc pro suo, & similibus, licet verus titulus absit, iusti erroris causa admittitur. Usucapio, ut si dixeris mihi, fundum, quem tradis, te patri meo vendidisse, cum non vendideris. *l. Ancillam ff. pro suo.* vel rem mihi legatam esse, cum legata non sit. *l. fin. ff. Pro legato.* Sed an iure Canonico etiam titulus necessarius sit, ambigitur propter. *c. ad aures & c. si diligenti. h. t. & c. Episcopum in 6. ubi traditur, sufficere bonam fidem, nec titulum requiri, nisi præsumptio vel jus commune sit contra præscribentem. Verum ipse textus capitis Episcopum. circa fin. satis indicat, loqui de præscriptione non qualibet, sed ea cuius contrarii memoria non extat. Nam tam longi tempo-*

ris diurnitas non sinit nos esse memores initii causæ aut tituli præscriptionis. Regulariter itaque non iure Cano. sed civili quoque præscriptio longioris temporis quam ordinarii, puta, 100. annorum tituli necessitatem tollit. *Covar. ad Reg. Possessor. §. 5. n. 2. & alii apud Barb. in c. Dudum. de decimis. & c. Episcopum cit.* ubi etiam notat inter longum, & longissimum tempus non differre, & sufficere annos 40.

IV. Quarta conditio est, certi, ac definiti temporis continuatio, quod tempus pro varietate rerum varium est. Res mobiles corporales non furtivæ, privatorum hominum præscribuntur possessione bonæ fidei cum titulo per triennium inter præsentes, & quadriennium inter absentes. *l. Quas actiones. C. de Usucap. Melonius Tit. 42. n. 1 l. un. C. de usucap. reform.* Sine titulo 30. annis. *l. Si quis emptoris C. de præscript. 30. annor.* Contra ecclesiam præscribitur eodem tempore. *Auth. quas actiones. C. de sacros. eccl. c. ult. & penult. 16. p. 3.* Sed an etiam contra Ecclesiam Romanam? Affirmat *Molina, & eum secutus Less. l. c. D. 7. Barb. in c. Illud de præscr.* quod probabile est, nisi obstant verba Authentice citatæ. Quas actiones &c. quibus Romana ecclesia excipitur, & centum annorum spatium pro Usucapione indigere insinuat. Obstare autem & hodie contra Ecclesiam Romanam solâ annorum 100. Prescriptionem currere demonstrat. *Barb. in c. Cum vob. h. t.* Res immobiles privatorum præscribuntur possessione bonæ fidei cum titulo per decem annos inter præsentes, & 20. inter absentes. *l. Cum in longi. C. de præscr. longi temp. c. Sanctorum h. t. & est comm. DD.* Porro in hac materia longum tempus censetur esse

esse annorum decem inter præsentem: viginti inter absentes: longissimum 30. & 40. annorum. Si contingat aliquem præsentem esse V.g. quinque annis, & postea fiat absens ad præscribendum requiruntur adhuc decem anni: quia unus annus præsentis respondet duobus annis absentis. At sine titulo tam inter præsentem, quam absentem præscriptio fit 30. annorum *l. si quis emptionis. C. de præscr. 30. ann. & c. ult. de præscr. Melonius Tit. 42. nu. 14.* Iura, debita, & actiones rebus immobilibus annumerari solitæ contra privatos præscribuntur eodem tempore, quo res aliæ immobiles, nisi iure aliquo particulati diversum quid sanciat. *lul. Clarus §. fin. qu. 5. nu. 1.* Quamobrem, ut particularia videamus.

1. Beneficium ecclesiasticum cum titulo colorato præscribitur eodem tempore, id est, 10. annis inter præsentem, & 20. annis inter absentes. Si titulus desit, non præsumitur bonæ fidei possessio. *Glo. c. ult. Contingit. de dolo, & contum. Nec titulus ad beneficium unquam præscribitur, quia beneficium sine institutione canonica non obtinetur. Reg. 1. de Reg. Iuris in 6. Sed triennis possessor absque Simoniaci ingressu contra actionem cuiuslibet possessoris præscribit iuxta regulam Cancellariæ Romanæ 33. non solum fructus, sed etiam proprietatem. Nav. Consil. 40. & 41. de præben.*

2. Ius patronatus ex tutiori sententia, quia de præiudicio ecclesiæ præsumitur, annis 40. præscribitur de quo amplius in §. 4.

3. Emphyteusis ecclesiastica contra privatum, eo modo, quo res immobiles præscribitur *Covar. §. 5 n. 6. Barb. in c. ad audientiam h. 1.*

4. Eodem modo servitus personalis, cuiusmodi est *Vsufuctus. l. ult. C. de longi temporis præscript. Idem dicendum de reali cum titulo, ex ead. l. & communi apud Covar. l. 1. Var. c. 17. n. 11.*

5. Actiones civiles iure communi præscribuntur 30. annis, & similiter debita exigibilia iis actionibus, cum bona fides adest. *l. Sicut in rem. C. de præscr. 30. annor. De exceptis n. seq. videbimus.*

6. Mancipium libertatem præscribitur spatio annorum viginti cum bonâ fide inter absentes, & præsentem. *l. 2. C. de longi temporis præscript.*

7. Contra Ecclesiam Romanam inferiorem, & pia loco in quibuscunque bonis immobilibus non nisi 40. annis fit præscriptio. Contra Romanam verò annis centum *Barb. in c. illud de præscr. Ordinū quorundam religiosorum, ut S. Benedicti, & consortium privilegium est, ut non breviori, quam 60. annorum tempore præscribatur.*

NOTA. In his omnibus præscriptionibus annorum 40. & ultra regulariter non est necessarius titulus. *V. Barb. l. cit. Tanner. l. 3. Tr. 1. c. 8. n. 13. Tholos. l. 40 c. 7.*

V. Licet annis 30. actiones reales, & personales iuxta *l. sicut in rem C. de præscr. 30. & 40. annorum.* præscribi possint, multæ tamen breviori tempore extinguuntur, & adversum eos, quibus competunt, præscribuntur.

Nam 1. Actio reip. contra quæstores & administratores, postquam rationes subscriptæ, & expunctæ sunt, præscribuntur ab ipsis annis 20. & ab hæredibus illorum annis 10. *l. in omnibus ff. de diversis temporal præscriptionib.*

2. Actio redhibitoria ad recuperandum

dum precium, quando error causam contractui dedit, contra emptorem præscribitur 6. mensibus computandis à die, quo error innotuit. In conscientia verò venditor ob dolum non liberatur: si bona fide egit, precium triennio usucapit

3. Actio quanti minoris, ad partem pretii recuperandam, quam noluisse dare, si vitium scivisset, excluditur unius anni spatium. *l. i. & sequentes ff. de adil. edi. l. excipe, si Ecclesiæ cōpetit, aut pio loco.* Tunc enim 40. anni requiruntur ad excludendam. *Ant. quas actiones. C. de sacros. eccles.*

4. Episcopus locum alterius episcopus à se fidei Catholice restitutum triennio post pacificam possessionem præscribit. *c. Placuit. 6. q. 3. c. 1. de præscr.*

5. Iniuriarum actio unius anni lapsu extinguitur. *l. si non convivis. C. de iniuriis. Panorm. c. Ea noscitur, n. 4. de sent. excom.*

6. De aliis criminibus quoad pœnam extinguitur annis 20. *l. Querela C. de falsis.* Iudex tamen ex officio procedere potest contra infamatum. Excipe adulterium, quod quoad pœnam criminalem, & civilem præscribitur annis quinque. *l. Adulter. C. ad le. 1. de adulter.* Quoad divornum verò ne petatur, nulla præscriptio fit. *c. Admonere. 33. q. 2.*

NOTA. In criminibus impediens executionem ordinis, vel beneficii retentionem etiam post peractam pœnitentiã, non valere præscriptionem, nec accusationem illorum claudi præscriptione legali tradit. *Anton de Butr. Imola, & Abb. in c. Inquisitionis. de accus. licet in aliis etiam Canonescum legibus, quoad terminos præscriptionis conveniant. V. Boer. de off. 26. n. 7.*

7. Actio ad reclamandum contra pro-

fessionem extinguitur quinquennio iuxta dispositionem. *Concil. Trid. S. 23. de regular. c. 19.*

8. Actio quod metus causa in minore unius anni spatio extinguitur: in maiore verò, quando prima occasione oblata eam neglexit. *Panorm. c. si quis autem. n. 2. de Regularib.*

Contra actiones quædam non nisi 40. annis extinguntur, eiusmodi est actio hypothecaria, quæ respectu extranei quidem tollitur 30. annis, at contra creditorem, eiusque hæredes non extinguitur, nisi annis 40. Requiritur autem in debitore bona fides, se non debere, & ut tanto tempore post diem solutioni assignatum, creditor non exegerit. Nisi autem possideat, qui non est, debitor, nec hæres illius (ut si vendita est, ignorantibus hypothecam esse) tollitur decennio inter præsentis, & 20. annis inter absentes. *l. cum notissimi 7. C. de præscript. 30. annor. Covarr. ad reg. Possessor. par. 3. §. 3. Oldendorp. Classe actionum 3. classe actione 10. Less. c. 6. D. 11. Tuschus concl. 574. & sequ.*

9. Actio Filii adversus reum ob nō solutum vectigal, aut simile delictum propter cōfiscationem bonorum, à reo, & hæredibus illius quinq; annis à die commissi præscribitur. *l. 2. C. de Vectigalib. & commissis.* Qui verò propter aliud crimen, puta, perduellionis ob incestas nuptias reus est, non potest ea præscribere: alii tamen si hæredes sint, sive non, ad quos bona deveniunt, contra fiscum similiter quinquennio præscribunt, excepto crimine hæreticos. *l. 2. cita. Covar. in Epito. 4. Decretal. par. 2. c. 6. §. 8.*

10. Legata & fideicommissa adversus legatarium, & fideicommissarium non nisi

nisi 30. annorum spatio præscribuntur. *l. n. l. C. Communia de legatis. Covar. l. cit. Thol. l. 40. c. 5. Less. c. 6. dub. 11. n. 39. Laym. l. 3. tr. 1. c. 8. Fill. tr. 31. c. 8. Schneidev. l. 2. Inst. tr. 6. V. Vesenbec. l. 44. ff. tr. 3.*

De bonis Principum.

I. In Principe duas personas consideramus, Publicam, & Privatam, & eatenus duplicia bona illi conveniunt. Nam quæ privatus, iure cum civibus communi utitur, adeoque non minùs contra illum, quam alium quemlibet præscriptio procedit. Nec ratio ulla suadet, plus illi, quam clericis in hoc genere tribuendum esse, contra quos in bonis propriis usucapionem nemo non agnoscit.

II. At quatenus Magistratum gerit triplicis generis bona possidet. Quædã coronæ annexa sunt, ut Vrbes, castra, prædia, & similia. Quædam debentur tributi nomine. Alia pœnæ per confiscationem lam quæ ad coronam pertinent, præscriptionem non agnoscunt, nisi annorum centum, ut colligitur ex *l. Ut inter divinum 23. C. de sacros eccles* ubi in præscribendo legato, donato, vel empto contra civitates exiguntur centum anni; multò magis igitur contra Regnum, & provinciam aliquam. Imò Gallorum Iuris Consulti præferunt hoc tempore contendunt, provincias, & immobilia bona regni sic annexa coronæ esse, ut nullo regis contractu aut promissione avelli queant: ita ut que esse omnia in cõtrarium pacta. Quod si verum est, ex iure particulari, lege aliqua scripta vel non scripta proveniat, necesse est. *Tholos. l. 40. c. 2. n. 5. allegans Constitutionem Franc. l. Anno 1539* At verò potestas indicendi vectigal, instituendi tabelliones, legitimãdi, nobilitandi, & similia,

quæ regaliũ nomine comprehenduntur, à subditis cũ titulo spatio annorum 40. sine titulo per tempus, cuius initium ignoratur. *Pan in c. cum nobis. de præscript. & est communis sententia.* Simili modo præscribuntur bona fisco tradita leu incorporata, id est, 40. annis. Vnde quod in *Res fisci. dicitur institut. de Usucapionib* Res fisci uti capi non posse, intelligendum est de tempore ordinatio, quo res privatorum præscribuntur; puta, tribus, decem, aut viginti annis. *Falbus de præscript. pag. 477 Az. 111. l. 1. c. 23. Tuscibus concl. 570.*

III. Ea quæ in recognitionem subiectionis, & supremæ potestatis debentur regi, aut principi, uti sunt tributa, census, & similia, non admittunt præscriptionem, nec quisquam eximere se suo arbitrio, & viribus potest. Idem de potestate imperandi, iudicandi, corrigendi, & puniendi dicendum est, quia censetur intrinsecus, & suo modo essentialis, ita, ut sine illa nihil, quam merum, & nudum nomen princeps esset. Non repugnat tamen præscribere exemptionem, & libertatem, per quã quis designat esse subditus in temporalibus, Principis verò est, ad id vigilare, & contradicere, quo interrumpatur vel ab initio opprimatur conatus præscribendi. Idem de præscriptione meti & mixti Imperii dicendum. *Covar. s. 3. n. 3. Less. D. 12. Az. 111. l. 1. c. 23. Tholos. lo. cit. Azor 111. l. 1. c. 20.*

IV. De legibus ita iudicandum est. Quæ civiles sunt, annorum decem consuetudine præscribi, nisi constet prius in non observantiam Principem consensisse. Nam si vel explicitè, vel implicitè seu tacitè consentiat, per dissolutionem multo breviori tempore extingui lex potest, ut communiter Theologi & Canonisti

nistæ docent. *Covar. l. 1. Var. c. 17. Barb in c. cum tua. de consuet.* Alia ratio legum ecclesiasticarum est. Nam si aliquo modo contra ius ecclesiæ tendat præscriptio 40. annorum lapsus requiritur. Sin minus probabile est in recepta semel lege, ut præscriptione tollatur, decennium, ut in civilibus sufficere. Nullibi enim legimus inter civiles, & ecclesiasticas leges ullum discrimen, quoad hoc, fieri: nec ratio apparet, cur negligentia, & conniventia in ecclesiastico magistratu non sufficiat, quemadmodum in sæculari sufficere omnes fatentur. *Abb. in c. Cum contingat, de foro comp. c. cum non liceat. Less. D. 14. nu. 49. Covar. Reg. Possessor. p. 2. §. 2. n. 9. & 10. Fill. tr. 31 c. 9. n. 201. Laym l. 3. Tr. 1. c. 8 n. 6.* addens à subdito præscribi posse partem aliquam iurisdictionis, quæ alioquin communi iure Superiori competit cum bona fide præscribere. Vg Capitulum, ut in prima instantia suos Canonicos, & officiales iudicare possit. Sed requiritur ad hoc possessio temporis immemoralis, vel quadragesima annorum cum titulo colorato, quando quidem præsumptio juris suffragatur Principi, vel episcopo, quemadmodum. *Covar. supra citatus annotavit, & desumitur ex. c. 1. de prescription. in 6. V. Prolegom §. 9. d. Consuetudine.* Plura de præscriptione iurisdictionis, Imperii meri, & mixti ex allegatis auctoribus more suo compendiosè memorat.

Trentler Vol. 1. Disp. 3. n. 7.

*Melonius Tit. 42.
num. 26.*

(* *)

§. III.

Quinam præscribere possint.

I. **Q** Vicunque possidere rem suo nomine potest, etiam præscribere potest; qui verò pro alio possidet, non præscribit. *c. Si diligenti. de præscrip. cuiusmodi est colonus, usufructuarius, creditor quoad pignus, emphyteuta, conductor, commodatarius, & qui precario possidet. Instit. Per quas person. nob. acquir. §. V. usufructuarius. l. Nec creditores. C. de pignor. act. c. Quia cognovimus. 10. q. 3. & c. clerici. 16. q. 3.* Fidei igitur remotis, præscribitur. Paternam, & filiosam. præsertim miles, quod in castris acquirit: præterea in quali castrensibus, & adventitiis quoad proprietatem. *l. Sequitur. ff. de usucap. 2. præscribit pupillus. l. cit. §. 2. etiam sine tutore, modo habeat animum possidendi. §. Infans, sed tutore auctore. l. 32. §. 2. ff. de acquir. poss. 4.* Furiosus, quæ ante furorē possidere cœpit, usucapit. *di. l. sequitur. §. 5. Ostien. in Sum. h. r. n. 3. §. 5.* Servus non sibi, sed domino suo usucapit, quia pro eodem possidet. Pro hærede, aut iure hæredis nunquam usucapit, quia vel instituitur hæres iussu domini, & sic non ipse, sed dominus per eum usu capit, vel absque eo adit hæreditatem, & sic nihil facit. *l. Sequitur. ff. de usucap.*

II. Mala fidei possessor, ut ex *nu. 2.* liquet, nullo unquam tempore præscribit: neque hæres ipsius immediatus, quamvis ignoret, mala fide illum possedisse. Cum enim fictione juris una persona censetur, & possessio in illo continuari, eodem vitio tenetur. *l. Cum hæres 11 ff. de divers. temporal. præscript. §. Diutina. Instit. de usucap. ubi*